

1648

Nyhedsbrev nr. 2/2016 17. årgang

Bestyrelsen informerer:

Så fik vi overstået generalforsamlingen, og der blev valgt en ny bestyrelse. Ny og ny - det er så meget sagt. De gode kræfter fra den gamle bestyrelse har heldigvis fået muligheden for at fortsætte, og vi siger velkommen til vores nye bestyrelsesmedlem og til vores nye suppleant. Vi glæder os til samarbejdet.

Den nye bestyrelse ser nu således ud:

Formand	Ena Eiberg
Næstformand	Kirsten Ludvigsen
Kasserer	Randi Speiermann
Sekretær	Rolf Lindberg
Bestyrelsesmedlem	Erik Steffensen
Bestyrelsesmedlem	Arne Jonesen
Bestyrelsesmedlem	Karina Baggers

Suppleanterne er: Anders Beck
Karin Christensen

Revisor og suppleant: Claus Hein-Nielsen
Aase Christiansen

Herudover er der gode frivillige kræfter, der holder styr på det praktiske:

Gotisk undervisning	Jørgen Kristensen
Webmaster	Arne Christensen og Arne Jonesen
Redaktør af nyhedsbrev	John Bills
Tilmeldinger	Lillian Holm Nielsen
Køkkenansvarlig	Grethe Beck

Teknisk Service	Erik Steffensen
Biblioteket	Randi Speiermann
Indtastning af FT	Ena Eiberg
Medlemsliste	Ena Eiberg
Vagtplan	Ena Eiberg

Stormfloden 1872

Vi har i de sidste årtier her i landet oplevet ret mange storme/naturkatastrofer, som har haft indflydelse på dagligdagen for den største part af befolkningen. Store dele af skovene er blevet ødelagt, EL-ledninger er blevet revet ned, togene er taget ud af drift, flyture, veje og sejlruiter er blevet blokeret, og oversvømmelser over hele landet har ødelagt især kældre og sommerhuse.

Jeg har ofte - især om sommeren - studset over, hvor sandet på min sommerhusgrund er kommet fra. Jeg ved, at tyskerne under den 2. verdenskrig planerede området med noget sand i forbindelse med bygningen af en vold mod syd, men inden da havde naturen selv sørget for at hæve jordoverfladen med op til 1 m sand. Forklaringen er stormfloden i 1872, hvor det meste af Sydfalster og den sydlige del af Lolland blev oversvømmet.

I den første uge af november 1872 havde vejret været koldt og stormende. Først kom blæsten fra nordvest og pressede store vandmængder fra Nordsøen ned i Kattegat og videre gennem Østersøen op i Den botniske Bugt. Pludselig blev det vindstille søndag d. 10. november, men mandag den 11. november skiftede vinden til nordøst og tiltog i løbet af den 12. til storm og endelig orkan (35m/s), som kulminerede onsdag den 13. Vinddrejning til nordøst betød, at vandet fra den nordlige del af Østersøen blev presset ned i den sydlige del.

Tilstrømningen af vand til Kattegat og bælteerne i den første uge af november havde medført en ophobning af vand i den sydlige del af Østersøen, så Lillebælt, Storebælt og Øresund nærmest virkede som propper. Vandet fra den botniske bugt til den sydlige del af Østersøen havde så kun "én vej at gå" – ind over land og på Marielyst Torv på Falster står en mindesten, der viser en vandhøjde på næsten 4 m.

Stormfloden havde kostet flere hundrede menneskeliv og 300 forliste skibe. Den havde ramt svenske, tyske og danske kyster, og på Sydhavsøerne døde 80 (52 på Falster og 28 på Lolland). På det hårdt ramte Sydfalster var huse, gårde, mennesker, dyr og husgeråd blevet skyllet bort. Fra Bøtø, Marielyst, Hasselø og Gedesby findes forfærdende øjenvitneberetninger om familier, der drev bort på deres huse og om forældre, der måtte se deres børn blive revet ud i de frådende vandmasser. Det lave dige, som var blevet bygget i 1871, var nytteløst.

Det nuværende dige langs den 17 km lange strand blev allerede godkendt i 1873 og startet samme år. Det 3 m høje dige var færdigt allerede i 1875. Resultatet af stormen og bygningen af diget blev et meget omdiskuteret emne om store landvindingsprojekter om bl.a. det nu tørlagte og sandede Bøtø Nor, som i dag i stor udstrækning er et sommerhusområde.

John B.

Fra småtingsafdelingen

Find gamle luftfotos af dit hjem. Vil du se, hvordan dit nabolag så ud for mere end 60 år siden?

Gå ind på kb.dk/danmarksetfraluften/

zoom ind på det ønskede område og vent, mens hjemmesiden søger efter billeder - der kan gå lidt tid, inden billederne dukker op på kortet. Det er samtidig vigtigt, at du zoomer meget ind på kortet, da nogle billeder først dukker op, når du zoomer tæt på et bestemt område.

Vælg billeder via "nålene" på kortet eller i menuen til venstre. Ved hvert billede er der info om årstal m.m.

Gå ind på www.kortal.dk

Vælg kortet DDOland1954 i dropdown-menuen i højre øverste hjørne.

Søg adresser frem i søgefeltet øverst til højre.

Hvis du vælger "sammenlign med" kan du vælge et nyere kort fra f.eks. 2014 og med slideren "Gennemsigthed" skifte gradvist mellem de to kort. På den måde kan du hurtigt sammenligne 1954 med 2014.

Kilde: Mikkel Andersen/det grønne område

Vedr. Vejret!

Et af vore medlemmer, **Finn Ørssleff**, har kontaktet mig med et spændende forslag om at udbygge beskrivelser af vore aners levevis med oplysninger om vejr og vind, ja, endog naturkatastrofer, som den enkelte har fundet frem til om vejrets eventuelle indflydelse på familiernes levevis og oplevelser. Finn har sendt mig sine notater, og hvis der blandt medlemmerne findes supplerende oplysninger til Finns meget spændende artikel, så vil jeg gerne formidle kontakten til Finn.

JB

ANER VI NOGET OM VEJRET?

Finn Ørssleff

Storm P. som er tillagt meget, skal have sagt:

"Alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det!" Det rammer slægtsforskere, idet der mig bekendt ikke er noget umiddelbart sted man kan gå hen og få rede på det hele.

Det er gået op for mig at vejret som i høj grad påvirker menneskers liv, står der meget lidt om i de af mig forfattede baggrundsberetninger om mine aner. Det synes jeg er en klar mangel.

F.eks. blev en kvindelig ane fundet død 21-7-1854 ved Gåsebæksrenden på Kongens Enghave. Hvorfor det? Det skal ved lejlighed efterforskes via Retsbetjentarkiverne. Blev hun myrdet? Var hun syg? Eller druknede hun i bækken? Så dukker spørgsmålet op: Var der meget vand i bækken? Var det en våd sommer? Havde der været skybrud? osv.

En anden situation kan være, at der var meget streng frost eller ekstremt snefald så folket ikke kunne komme udenfor en dør i dagevis. Resulterede det i fødsler $\frac{3}{4}$ år senere? Eller dødsfald pga. kulden.

En tredje situation kan være ulykke, drukning etc. som følge af vejrliget.

Jeg spurgte mig for hos kloge folk – og som i lignende situationer kom der straks svar: Glimrende spørgsmål – udforsk det og skriv noget om det!

OK! Jeg har gennemgået det materiale som umiddelbart popper op af en google-søgning. For ikke at trætte læserne skal jeg holde mig til konkrete facts inden for en passende tidshorisont og anføre nogle kilder.

1315-1317: Stor hungersnød i Europa.

Ca. 1400 til ca. 1850: Den såkaldte "Lille Istid", med minimumstemperaturer ca. 1660, 1770 og 1850. Istiden kan ikke mærkes i Danmark 1720 til 1800.

1600-tallet: Gletsjerne voksede i Schweiz og slugte hele landsbyer. Floderne i Vesteuropa frøs ofte helt til. Island blev helt indesluttet i is og befolkningen faldt til det halve. De nordiske kolonier på Grønland blev forladt.

1593, 1619, 1632: Gangbar fast is mellem Sjælland og Skåne.

1635: Gangbar fast is mellem Skåne og Bornholm.

1650: Første globale temperaturminimum.

1659: Svenskerne gik over isen på Lillebælt og fra Fyn til Lolland-Falster og videre til Sjælland. Freden i Høje-Taastrup Præstegård.

1675-1715: Sporer solplet minimum.

1780-1829: Maunder solplet minimum.

08-06-1783: Starten af udbrud i vulkanen Laki på Island, fortsatte til februar 1783. Medførte ødelæggelse af den sydlige del af Island og hungersnød i store dele af Europa.

1798-99: 114 dages isbådstransport over Storebælt.

11-05-1799: Endnu dravis i Øresund.

10-04-1815: Vulkanen Tambora i Indonesien i udbrud – det største kendte udbrud i over 22.000 år. 1816 blev kendt som "året uden sommer" i Europa og Nordamerika. Medførte hungersnød, fejlslagen høst og forhøjede priser samt emigrationsbølger fra flere lande, undtagelsestilstand i Schweiz, oprør i Frankrig og England. Det må have været et ekstra gok til DK efter statsbankerotten. Pga. havremangel gik antallet af heste tilbage i store dele af Europa.

1850: Vejret bliver igen varmere med generel temperaturstigning siden.

Ultimo 1860'erne: København begynder at måle solskinstimer.

1872: Meteorologisk Institut etableres.

27-08-1883: Vulkanen Krakatoa i Indonesien eksploderede og tsunamibølgen registreredes på tidevandsmålere over hele Jorden. Udbruddet fik gennemsnitstemperaturen overalt til at falde med 0,5 C. Om eftermiddagen 29-11-1883 samledes københavnere på Kgs. Nytorv og Rådhuspladsen for at drøfte den uforklarlige blodrøde solnedgang. Først 03-12-1883 kom forklaringen i The Times om udbruddet 3 måneder før.

1901-1910: 10 år præget af mange lave ekstremer. Maj og august 1902, samt oktober 1905 blev rekordkolde. 16-07-1905 minus 0,9C i Gludsted Plantage. 1902, 1907 og 1909 havde somre blandt de 10 koldeste i 1900-tallet. 1904 havde meget tør sommer. September 1906 højeste sept. temp. overhovedet. 1910 den vådeste sommer. Julestormen 1902, århundredets første orkan fra vest. 19-04-1903 snestorm fra nord som begravede København og Sjælland. 03-12-1909 storm som gav store oversvømmelser i Sydvestjylland.

1911-1920: Næsten ingen ekstremer. Marts 1918 rekordtør og november 1919 rekordkold. Juli 1914 næsten varmere rekord med 34,5 C. 06-11-1911 vestenstorm truer Sydvestjylland. 25-07-1913 en togulykke på Esbjerg-Tjæreborg linjen pga. "solkurve" som følge af hedebølge. Juleaften 1915 århundredets første hvide Jul med forrygende snestorm. Lukkede veje og jernbaner 22-29. dec. Især i Nordjylland. 16-02-1916 stærk storm rammer Sydvestjylland.

1921-1930: 23/24-10-1921 orkanagtig storm fra nord. 1922 meget streng vinter tilfrosne farvande. 24-11-1928 stærk storm fra vest.

1931-40: 8/9-07-1931 kraftig regnstorm over de sydlige egne – på Ærø falder 169 mm på 24 timer. 1940 bliver århundredets koldeste år. 1934 bliver næstvarmeste år overhovedet. Dec. 1934 og nov. 1938 er rekordvarme.

1941-1950: 1939/40,1940/41 og 1941/42 blev trillinge-isevintrene. Jan-feb 1942 blev den strengeste isvinter i mands minde. Færgeruter blev indstillet pga. metertyk is overalt. Isen smeltede først i maj. 29-01-1942 kulderekord i Silkeborg med minus 31 C.

Århundredets bedste somre: 1947, 1955, 1975, 1976 og 1995.

Solfattige vintre: F.eks. 1922/23, 1924/25, 1925/26, og 1930/31.

1900-tallets landsdækkende hvide jule: Det defineres som over 90% af Danmark er dækket med mindst ½ cm sne den 24. dec om eftermiddagen. Dette skete kun 7 gange i århundredet; 1915, 1923, 1938, 1956, 1969, 1981 og 1995.

Dec. 1999 (TV2 Vejr)

Kilder:

Liste over isbådstransporter.

Den lille istid. Wikipedia.

Danmarks vejrhistorie i det 20. århundrede – et udpluk. Tidsskriftet Vejret, nr. 88, september 2001.

Vulkaneksperten 05-2006.

Vulkaneksperten, DMI 19-04-2010.

Det er mit håb at nogle eller adskillige vil blive inspirerede til at forske i vejret, eller dele allerede registrerede oplysninger med os andre. Jeg formoder at John Bils vil påtage sig opgaven at koordinere og formidle info.

Aktivitetskalender efterår 2016

September

06. Gotisk læsning v/Jørgen Kristensen

13. Åbent hus

20. **Kl. 19 - v/Ulrich Alster Klug - Danske Kancelli.**

Danske Kancelli havde fra gammel tid de ressorts, som fra 1848 blev videreført af bl.a. justitsministeriet, indenrigsministeriet, kultusministeriet, sundhedsministeriet, og i Danske Kancellis materiale findes mængder af materiale af stor betydning for slægtsforskeren. Men hvad kan man vente at finde, og hvordan finder man det? Der gives eksempler på henvisningen fra andre kilder, f.eks. kirkebøgerne.

Gratis for medlemmer af DIS Sokkelund og 40 kr. for gæster
Kaffe og drikkevarer kan købes.

Tilmelding skal ske til Lillian på lillian@holmnielsen.dk

27. Workshop. Forslag til emne modtages gerne

Oktober

04. **kl. 19 - v/Jørgen Sandholm Poulsen - Jøder**

Jørgen vil fortælle om sin forskning om jøderne i egen slægt.

Gratis for medlemmer af DIS Sokkelund og 40 kr. for gæster
Kaffe og drikkevarer kan købes.

Tilmelding skal ske til Lillian på lillian@holmnielsen.dk

11. Gotisk læsning v/Jørgen Kristensen

18. **kl. 19 - v/Västerlen Slægtsforening - Slægtsforskning i Sverige**

Besøg fra vores venskabsforening med formand Sonny Spurr og Ronny Andersson. Introduktion til slægtsforskning i Sverige og mulighed for hjælp til at finde sine aner i Sverige.

Gratis for medlemmer af DIS Sokkelund og 40 kr. for gæster
Kaffe og drikkevarer kan købes.

Tilmelding skal ske til Lillian på lillian@holmnielsen.dk

25. Åbent hus

November

01. Gotisk læsning v/Jørgen Kristensen

08. Workshop - Legacy

15. Åbent hus

22. **kl. 19 - Virksomhedsbesøg**

Guidet rundvisning hos firmaet Magnussen & Speiermann, Sydholmen 8
Kun for medlemmer

Tilmelding skal ske til Lillian på lillian@holmnielsen.dk

29. Gotisk læsning v/Jørgen Kristensen

December

06. Juleafslutning for medlemmer og ægtefæller